

Министарство за бригу о породици и демографију
Број 401-00-00021/2024-03 од 22.2.2024. године

На основу чл. 23. и 48. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 - др. закон) министар за бригу о породици и демографију доноси

Инструкцију о поступању општинских – градских управа у примени и спровођењу одлуке Уставног суда Републике Србије бр. ИУз-60/2021

Министарство за бригу о породици и демографију оценило је да је, у циљу обезбеђивања благовременог, целовитог, једнаког и законитог поступања општинских - градских управа у примени и спровођењу Одлуке Уставног суда бр. ИУз-60/2021, а у складу са Законом о државној управи, неопходно донети посебну Инструкцију којом се уређују обавезе општинских - градских управа у поступку остваривања права на права на накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета.

Чланом 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“, бр. 113/17, 50/18, 46/21 - УС, 51/21 - УС, 53/21 - УС, 66/21, 130/21, 43/23 - УС и 62/23) прописано је да се основица накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, за лица из члана 12. овог закона, утврђује на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилског одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.

Одлуком Уставног суда бр. ИУз-60/2021 од 14. фебруара 2024. године („Службени гласник РС“, број 11/24) утврђено је да одредба члана 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“, бр. 113/17, 50/18, 46/21 - УС, 51/21 - УС, 53/21 - УС, 66/21, 130/21, 43/23 - УС и 62/23) у делу који гласи: „одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или“ и у делу који гласи: „уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће“, није у сагласности са Уставом.

У складу са чланом 58. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 - УС, 40/15 - др. закон, 103/15, 10/23 и 92/23) кад Уставни суд утврди да закон, статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговором, тај закон, статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда може се односити како на општи акт у целини тако и на његове поједине одредбе. Одлука Уставног суда има карактер пресуђене ствари и производи правне последице према свима. Такође, одлука Уставног суда нема повратно дејство већ делује од објављивања, па убудуће.

Чланом 60. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да закони и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности с Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не могу се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени.

Чланом 61. Закона о Уставном суду прописано је да свако коме је повређено право коначним или правноснажним појединачним актом, донетим на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, има право да тражи од надлежног органа измену тог појединачног акта, у складу са правилима поступка у коме је појединачни акт донет.

Предлог за измену коначног или правноснажног појединачног акта, донетог на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије", ако од достављања појединачног акта до подношења предлога или иницијативе за покретање поступка није протекло више од две године.

Објављивањем Одлуке Уставног Суда Србије ИУз-60/2021, 14. фебруара 2024. године, престао је да важи члан 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом, у делу који гласи: „одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или” и у делу који гласи: „уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.”, тако да од 14. фебруара 2024. године, члан 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом гласи: „Основица накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, за лица из члана 12. овог закона, утврђује се на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања породилског одсуства.”.

Како је Одлуком Уставног суда дошло до измена члана 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом у начину обрачуна основице накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, који се примењивао од 1. јула 2018. године до 14. фебруара 2024. године, потребно је преиспитати по службеној дужности сва решења којима је одлучено о праву на накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, а која нису коначна и правноснажна.

Имајући у виду решење Уставног суда о покретању поступка за утврђивање неуставности наведене одредбе закона број: ИУз-60/2021 од 5. јуна 2023. године из чијег образложења се може утврдити да је датум поднете иницијативе за покретање поступка 19. април 2021. године, корисници права којима је решење достављено почев од 19. априла 2019. године могу поднети, уколико сматрају да им је право потврђено, захтев за измену појединачног акта (решења) које је коначно и правноснажно.

Рок за подношење наведеног захтева је шест месеци од дана објављивања одлуке Уставног суда.

Како је одлука објављена 14. фебруара 2024. године, то рок за подношење захтева за

измену појединачног акта (решења) истиче 14. августа 2024. године.

У поступку спровођења наведене одлуке Уставног суда, потребно је да градске - општинске управе на свој сајт поставе обавештење о одлуци Уставног суда и могућности благовременог подношења захтева за измену појединачног акта (решења).

У циљу ефикасније примене одлуке Уставног суда, градска - општинска управа од стране Информационог система за исплату права добиће списак потенцијалних корисника права који су у њеној надлежности, а који би могли да поднесу захтев за измену појединачног акта (решења).

Општинска - градска управа у обавези је да преиспита основаност поднетог захтева.

Општинска - градска управа, поступајући по основаним захтевима извршиће измену решења и унети их у Информациони систем за исплату права и доставити кориснику.

На основу измењених решења извршиће се исплата припадајућих износа накнаде зараде, односно накнаде плате за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета.

О евентуалним проблемима и нејасноћама које се могу јавити, руководилац општинске - градске управе, дужан је да писаним путем или путем телефона, извести Министарство за бригу о породици и демографију.

О извршењу ове инструкције, од дана њеног достављања, стараће се руководилац општинске - градске управе.